

JÆREN TINGRETT

Kontoradresse : Olav V's plass 1, 4306 Sandnes

Postadresse : Postboks 92, 4301 Sandnes

Sør-Vest politidistrikt

Rogaland statsadvokatembeter

Sør-Rogaland krets av Den Norske Advokatforening

Prøveprosjekt med opptak i retten (OiR)

Domstolsadministrasjonen (DA) har siden høsten 2016 gjennomført et prøveprosjekt med opptak i retten i Nord-Troms tingrett og Hålogaland lagmannsrett. Siden mai 2018 er det gjennomført lyd- og bildeopptak i tingretten av parts- og vitneforklaringer både i sivile- og straffesaker, og opptakene er gjenbrukt (avspilt) ved ankebehandling i lagmannsretten.

I møte 25. februar i år besluttet styret i DA å utvide prosjektet til flere domstoler for å få et bredere erfaringsgrunnlag, både med opptak og ikke minst med gjenbruk av opptak i retten. Sammen med Gulating lagmannsrett er Jæren tingrett valgt ut til det utvidede prosjektet. Prosjektet skal resultere i en evalueringsrapport til sommeren 2020.

Nødvendige tilpasninger i straffeprosessloven og tvisteloven er allerede gjort ved endringslov av 22. juni 2018 nr. 79, som trådte i kraft 1. oktober 2018. Fra samme tidspunkt trådte også forskrift om opptak i retten (FOR-2018-09-28-1471) i kraft. Når nødvendig utstyr for opptak er tilgjengelig skal opptak skje under hovedforhandling, både i sivile og straffesaker, av forklaringer fra parter, vitner og sakkyndige. For øvrig kan retten beslutte at det også skal foretas opptak av andre deler av forhandlingene og under andre rettsmøter. Det vises til straffeprosessloven § 23 og tvisteloven § 13-7.

For Jæren tingrett innebærer deltakelse i prosjektet at det i løpet av juli 2019 vil bli installert teknisk utstyr for opptak av lyd i salen og bilde fra vitnebordet i tre eller fire rettssaler. I tillegg tas det sikte på å utstyre ytterligere én sal allerede nå i løpet av april, slik at det til sammen skal skje opptak i fire til fem av tingrettens syv rettssaler. Opptakene – start, stopp, pause og bokmerking – administreres av dommeren fra dommerbordet. Mikrofonene og lydanlegget vil imidlertid alltid være på, med mindre «mute»-knappen på den enkelte mikrofon holdes nede. Partene, samt den det tas lyd- og bildeopptak av, skal for øvrig varsles om at det gjøres opptak. Dette vil fremgå av rettens innkallingsbrev for de aktuelle sakene og bli opplyst om ved oppstart av forhandlingene og til hver part, tiltalt og vitne som det gjøres opptak av.

Formålet med opptakene er å dokumentere forklaringer som avgis for retten. Lyd- og bildeopptak er egnet til å gi en bortimot fullverdig gjengivelse av en forklaring, og hovedformålene med endringsloven og forskriften har vært å tilrettelegge for at opptak i tingrett

kan spilles av og tre i stedet for direkte forklaring for lagmannsretten. Avspillingen – helt eller delvis – for lagmannsretten, skal skje under selve ankeforhandlingen og vil «med mindre det vil stride imot hensynet til forsvarlig saksbehandling» tre i stedet for direkte forklaring, jf. forskriften § 6. Hvorvidt avspillingen i tillegg må suppleres med ny direkte forklaring fra samme vitne under ankeforhandlingen, må både i straffesaker og sivile saker avklares så tidlig som mulig under saksforberedelsen for lagmannsretten. For de sivile sakene vil planleggingsmøte være et naturlig tidspunkt. Opptaket skal som hovedregel avspilles før supplerende forklaring avgis. Avspilling bør for øvrig begrenses til den del av bevisbedømmelsen som bestrides - også dette er forhold som må avklares under saksforberedelsen.

For partene og aktørene innebærer opptak i retten at en må være seg bevisst, og innrette saksforberedelsen og hovedforhandlingen, på at det som regel ikke vil bli gitt anledning til nye direkte forklaringer ved en eventuell ankebehandling for lagmannsretten. Videre stiller målet om effektiv gjenbruk av opptakene ekstra krav til strukturering av forklaringene og at alle sentrale bevisstema behandles allerede under hovedforhandlingen. Så langt mulig bør forklaringene struktureres i tema, forhold eller poster, og hvert tema og forhold ferdigbehandles av alle aktørene før en går videre til det neste. Her vil det utvilsomt være individuelle og naturlige forskjeller både mellom aktører og ikke minst mellom ulike parter, tiltalte og vitner. Hovedformålet med hovedforhandlingen er å opplyse saken best mulig for tingrettens avgjørelse. Det er imidlertid neppe noen motsetning mellom hva som er mest formålstjenlig - «beste praksis» - for avhør og opplysning av saken i tingretten, og hva som er ønskelig med tanke på gjenbruk av opptak i lagmannsretten.

Vi tar sikte på å avholde et introduksjonsmøte for aktørene etter sommeren, og har satt av torsdag 22. august 2019 i Jæren tingrett. Vi vil komme tilbake med nærmere informasjon når det nærmer seg.

Med vennlig hilsen
Jæren tingrett

Anne Marie Aarrestad
sorenskriver

Ørjan Andre Grønlid
tingrettsdommer